

ยุติมลพิษพลาสติก

แหล่งการณ์จากภาคประชาชนสังคมต่อการเจรจาระหว่างรัฐบาลเพื่อจัดตั้ง “สนธิสัญญาพลาสติกโลก”

160 องค์กรภาคประชาชนสังคมและภาควิชาการเรียกร้องให้รัฐบาลไทยและรัฐบาลทั่วโลกจัดทำสนธิสัญญาพลาสติกโลกที่ทายเยอทัยาน ยุติมลพิษพลาสติกตลอดวงจรชีวิต คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม สิทธิ และสุขภาพของมนุษย์เป็นหลัก

ปัจจุบัน ไม่มีพื้นที่ใดในโลกที่ไม่พบพลาสติก ไม่ว่าจะบนยอดเขาเอเวอเรสต์¹ ใต้ทะเลลึก² หรือในร่างกายของสัตว์³ และมนุษย์⁴ พลาสติกส่งผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม สุขภาพ และสังคมตลอดวงจรชีวิต ดังแต่ขั้นการขุดเจาะน้ำมันและก้าชธรรมชาติหรือการปลูกพืชเพื่อเป็นวัตถุดิบ กระบวนการผลิตในอุตสาหกรรมปิโตรเคมี การขนส่ง การอุปโภคและบริโภค การใช้เชลล์ รวมไปถึงการกำจัดทิ้ง โดยก่อให้เกิดมลพิษพลาสติกในหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นเศษพลาสติกหรืออนามีน⁵ ไมโครพลาสติกและนาโนพลาสติกที่มองไม่เห็นด้วยตาเปล่า⁶ สารมลพิษตกค้างยาวนาน (POPs) ทั้งที่ใช้เป็นสารแต่งเติมในผลิตภัณฑ์และที่ปลดปล่อยจากการคัดแยก การรื้อถอน การเผา การรีไซเคิลของเสีย⁷ ทั้งในรูปของถ้าที่เกิดจากการเผากลางแจ้ง⁸ หรือฝุ่น PM_{2.5} ที่เกิดจากเตาเผาขยะและโรงไฟฟ้าขยะ⁹ นอกจากนี้ พลาสติกและกิจกรรมตลอดวงจรชีวิตของมนุษย์ก่อให้เกิดก้าชเรือนกระเจจและเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญของภาวะโลกรวน¹⁰

การยุติมลพิษพลาสติกจึงเป็นพันธกิจสำคัญของพวกราชทุกคน การแก้ปัญหามลพิษพลาสติกต้องไม่หยุดอยู่แค่การจัดการขยะ แต่ต้องรวมไปถึงการยุติมลพิษตลอดวงจรชีวิตของพลาสติก รวมถึงการลดการผลิตพลาสติกดังแต่ต้นทาง ช่วงเวลา นับจากนี้ไปจนถึงสิ้นสุดปี พ.ศ. 2567 ถือเป็นโอกาสสำคัญที่ประชาชนโลกจะต้องช่วยกันทำให้พันธกิจนี้บรรลุ พันธกิจนี้เริ่มต้นเมื่อปี พ.ศ. 2565 ที่สมมชาติสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติได้มีมติที่ 5/14 (UNEA Resolution 5/14) ได้กำหนดให้จัดตั้งมาตรการที่มีผลผูกพันทางกฎหมายว่าด้วยมลพิษพลาสติก รวมถึงในสิ่งแวดล้อมทางทะเล โดยตั้งอยู่บนฐานของแนวทางที่ครอบคลุมตลอดวงจรชีวิตของพลาสติก ซึ่งปัจจุบันสหประชาชาติเรียกว่า “สนธิสัญญาพลาสติกโลก” และกำหนดเวลาจะร่างสนธิสัญญาฉบับนี้ให้แล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. 2567

¹ Carrington, D. (2020, November 20). Microplastic pollution found near summit of Mount Everest. The Guardian. <https://www.theguardian.com/environment/2020/nov/20/microplastic-pollution-found-near-summit-of-mount-everest>

² Gibbons, S. (n.d.). Plastic Bag Found at the Bottom of World's Deepest Ocean Trench. National Geographic. <https://education.nationalgeographic.org/resource/plastic-bag-found-bottom-worlds-deepest-ocean-trench/>

³ Jäms, I.B., Windsor, F.M., Poudevigne-Durante, T., Ormerod, S.J., & Durance, I. (2020). Estimating the size distribution of plastics ingested by animals. *Nature Communications*, 11. <https://www.nature.com/articles/s41467-020-15406-6>

⁴ Euronews. (2023, August 30). Microplastics ingested by humans can be found in every organ including the brain, new study finds. <https://www.euronews.com/health/2023/08/30/microplastics-could-be-widespread-in-organs-and-impact-behaviour-new-study-suggests#:~:text=Microplastics%20already%20detected%20in%20human%20issues&text=Research%20already%20suggests%20that%20these,impacts%20human%20health%20in%20limbs>

⁵ Kaandorp, M. L., Lobelle, D., Kehl, C., Dijkstra, H. A., & van Beurle, E. (2023). Global mass of buoyant marine plastics dominated by large long-lived debris. *Nature Geoscience*, 16(8), 689-694. <https://www.nature.com/articles/s41561-023-01216-0>; Nelms, S. E., Duncan, E. M., Broderick, A. C., Galloway, T. S., Godfrey, M. H., Hamann, M., Lindeque, P. K. & Godley, B. J. (2016). Plastic and marine turtles: a review and call for research. *ICES Journal of Marine Science*, 73(2), 165-181. <https://academic.oup.com/icesjms/article/73/2/165/2614204>; Stelfox, M., Hudgins, J., & Sweet, M. (2016). A review of ghost gear entanglement amongst marine mammals, reptiles and elasmobranchs. *Marine pollution bulletin*, 111(1-2), 6-17. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0025326X15034386>

⁶ Ng, E. L., Lwanga, E. H., Eldridge, S. M., Johnston, P., Hu, H. W., Geissen, V., & Chen, D. (2018). An overview of microplastic and nanoplastic pollution in agroecosystems. *Science of the total environment*, 627, 1377-1388. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0048969718303838>

⁷ Dvorska, A., Petrik, J., Boontongmal, T., Bupphachat, N., Walasika, H., Strakova, J., Thowsakul, C., Teebhasongs, A., Jelinek, N., Grechko, V., Saetang, P., Jeungsman, P., Phanphet, P., Puavun, S., Nasomsol, B., Purechatang, P., Natwong, S., Seemuang, N., Peewpan, P., Carpenter, D.O. (2023). Toxic hot spot in Kalasin: Persistent Organic Pollutants (POPs) in the Surroundings of Electronic Waste Recycling Sites in Kalasin Province, Thailand. EARTH & Amika Association. <https://amika.org/en/publications/toxic-hot-spot-in-kalasin>

⁸ Islam, M. R., Welker, J., Salam, A., & Stone, E. A. (2022). Plastic burning impacts on atmospheric fine particulate matter at urban and rural sites in the USA and Bangladesh. *ACS Environmental Au*, 25(1), 409-417. <https://pubs.acs.org/doi/10.1021/acsenvironau.1c00054>

⁹ Valavanidis, A., Iliopoulos, N., Gotsis, G., & Fotakis, K. (2008). Persistent free radicals, heavy metals and PAHs generated in particulate soot emissions and residue ash from controlled combustion of common types of plastic. *Journal of hazardous materials*, 156(1-3), 277-284; <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0304389407017694>; Cole-Hunter, T., Johnston, F. H., Marks, G. B., Morawska, L., Morgan, G. G., Owers, M., Porta-Cubas, A., & Cowie, C. T. (2020). The health impacts of waste-to-energy emissions: a systematic review of the literature. *Environmental Research Letters*, 15(12), 123006. <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1748-9326/abae9f/meta>

¹⁰ OECD. (2023). Climate change and plastics pollution: Synergies between two crucial environmental challenges POLICY HIGHLIGHTS. <https://www.oecd.org/environment/plastics/Policy-Highlights-Climate-change-and-plastics-pollution-Synergies-between-two-crucial-environmental-challenges.pdf>; GRID-Arendal. (2024). Climate Impacts of Plastics: Global Action to Stem Climate Change and End Plastic Pollution. https://gridarendal-website-live.s3.amazonaws.com/production/documents/_document/1070/original/ClimateImpactsOfPlastics.pdf?17109631241

สนธิสัญญาพลาสติกโลกมีศักยภาพที่จะเป็นกลไกสำคัญในการกำกับให้ทุกประเทศแก้ไขปัญหามลพิษพลาสติกอย่างจริงจัง ช่วงการเจรจาจัดตั้งนี้จึงเป็นโอกาสครั้งหนึ่งในชีวิตที่ทุกคนและทุกประเทศทั่วโลกจะได้มีส่วนร่วมในการยุติมลพิษพลาสติกไปด้วยกัน พວกเรา องค์กรภาคประชาสังคมและภาควิชาการที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม สิทธิและสุขภาพของมนุษย์เป็นสำคัญ เสนอให้รัฐบาลไทยร่วมมือกับประเทศอื่นๆ ที่เข้าร่วมการเจรจาระหว่างรัฐบาลเพื่อร่างสนธิสัญญาพลาสติกโลกที่จะเยอรมนี ทำการตั้งกรอบเวลาการดำเนินการที่ชัดเจน มีกลไกทางการเงินที่ยั่งยืน โปร่งใส และเป็นธรรม เปิดพื้นที่ให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีบทบาท และมุ่งสู่การบรรลุเป้าหมายหลัก 10 ประการดังต่อไปนี้:

1. ลดการผลิตพลาสติกให้อยู่ในระดับที่ยั่งยืนต่อการบริโภคและสิ่งแวดล้อม ยกเลิกการผลิตและการใช้พลาสติกที่เป็นปัญหา จัดการได้ยาก และสามารถหลีกเลี่ยงการใช้ได
2. กำหนดให้มีการเลิกใช้สารเคมีอันตรายตลอดชีวิตของพลาสติก พิจารณาการใช้สารเคมีทดแทนที่ปลอดภัย และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ
3. กำหนดให้มีโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการลดการใช้พลาสติก การใช้ช้า การเติม การซ่อมแซม ที่มีมาตรฐานปลอดภัย และเข้าถึงได้โดยมนุษย์ทุกคน
4. กำหนดให้มีการพัฒนาภูมิภาคและขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิตและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ให้ยกเลิกการใช้พลาสติกที่ไม่จำเป็น ขยายระบบใช้ช้า การเติม และการซ่อมแซม รวมไปถึงการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้สามารถเข้าสู่ระบบวีไซเคิลที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของมนุษย์ได้จริงภายในประเทศไทย ครอบคลุมวงจรชีวิตของพลาสติก และค่าความเสียหายของสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น
5. กำหนดให้ผู้ผลิตพลาสติกรายงานข้อมูลสารเคมีในวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ รวมไปถึงการรายงานข้อมูลการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายสารเคมีและมลพิษสู่สิ่งแวดล้อมจากอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับพลาสติก สู่สาธารณะ
6. กำหนดให้มีมาตรฐานสากลในการจัดการพลาสติกที่ใช้แล้ว ที่ให้ความสำคัญกับการลดพลาสติกตั้งแต่ต้นทาง การห้ามเผาไหม้พลาสติก การกำหนดมาตรฐานการจัดการขยะที่เข้มงวด รวมไปถึงการรีไซเคิลและการผลิตพลังงาน และการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและสิทธิมนุษยชน
7. ไม่นับสนับสนุนการแก้ไขปัญหาที่ผิดทาง รวมไปถึงการรีไซเคิลสกปรก¹¹ การขยายโรงไฟฟ้าขยะ และพลาสติกทางเลือกที่ก่อให้เกิดปัญหาอื่น
8. ไม่นับสนับสนุนการเคลื่อนย้ายพลาสติกใช้แล้วข้ามพรมแดน และการส่งออกเทคโนโลยีที่ก่อมลพิษ อันเป็นการผลักภาระมลพิษไปยังประเทศกำลังพัฒนา
9. กำหนดให้มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการผลิตพลาสติก
10. กำหนดให้มีการเปลี่ยนผ่านที่เป็นธรรม โดยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากทุกภาคส่วน รวมไปถึงชุมชนผู้ได้รับผลกระทบทั้งในด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ผู้ปฏิบัติงานและแรงงานที่เกี่ยวข้องกับพลาสติก เข้าไปมีส่วนร่วมในการออกแบบอนาคตที่ปลอดภัยและยั่งยืน โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

¹¹ การรีไซเคิลสกปรกหมายถึงการรีไซเคิลของเสียงและวัสดุที่ไม่ใช้แล้วไปบินค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและกระบวนการผลิตมาต่อ ซึ่งหากไม่ได้รับการรีไซเคิลจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพและสังคม ไม่คำนึงถึงหลักการบริหารจัดการที่สิ่งแวดล้อมและสังคมที่ดี (Environmentally and Socially Sound Management) ก่อให้เกิดผลกระทบและเม็ดสิทธิมนุษยชน และหมายรวมถึงการที่ประเทศไทยพัฒนาแล้วส่งออกของเสียงไว้ใช้ในประเทศไทยที่กำลังพัฒนา อันเป็นการลดดันทุนในการบริหารจัดการของเสียงในประเทศไทยของตนต่อสาธารณะที่มีภาระมากที่สุด ไม่ได้เป็นการรับรู้ที่ดีที่สุดในประเทศไทย

องค์กรร่วมลงนาม

1. มูลนิธิความยุติธรรมเชิงสิ่งแวดล้อม (EJF)
2. มูลนิธิบูรณ์นิเวศ
3. กринพีช ประเทศไทย
4. แทรซซิธ์ ประเทศไทย
5. มูลนิธิอันดามัน
6. มูลนิธิเลิกสีเขียว
7. สมาคมรักษ์ทะเลไทย
8. สมาคมสมาชิกรักษ์ชาวประมงพื้นบ้านแห่งประเทศไทย
9. มูลนิธิธรรมสิ่งแวดล้อม (EnLAW)
10. กลุ่มอนุรักษ์บ้านแหลมสัก
11. Oceans for all
12. Blue Renaissance
13. OGGA Circular
14. EcoCrew
15. Greenery.
16. สถาบันวิจัยสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืน (SERI)
17. Repair Community
18. Precious Plastics Thailand
19. ก้องกринกรีน
20. สมาคมชาเล้งและร้านรับซื้อของเก่า
21. NatureMind-ED
22. เพจลุงชาเล้งกับขยายที่หายไป
23. มูลนิธิสวีตี้
24. Fair Finance Thailand
25. Circular and Sustainable Solutions
26. สมาคมองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
27. Thai Climate Justice for All (TCJA)
28. สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา
29. เครือข่ายทรัพยากรดิน น้ำ ป่า จังหวัดกำแพงเพชร
30. เครือข่ายขายผู้ผลิตและลูกค้า
31. มูลนิพัฒนาภาคเหนือ
32. มูลนิธิศูนย์ข้อมูลชุมชน
33. สมาคมสตรีประเมินพื้นบ้านภาคใต้

34. องค์การความร่วมมือเพื่อการพัฒนาฟาร์มพัฒนาชุมชน
35. มูลนิธิคนเพียงไฟรภาคเหนือ
36. มูลนิธิชุมชนอีสาน
37. สมาคมเครือข่ายชาวนาชาวไร่ อีสาน
38. สมาคมพัฒนาเยาวชนมุสลิมไทย
39. วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวิถีเกษตรกรรมเขาโถะกรัง
40. เครือข่ายรักษ์เขาโถะกรัง
41. กลุ่มแปรรูปอาหารทะเลบ้านตะเสด
42. กลุ่มเก็บขยะทะเลบ้านหาดยาว
43. กลุ่มป่าหนันบ้านทุ่งทอง
44. กลุ่มอนุรักษ์ทะเลและชายฝั่ง ต.เกาะสุกร
45. กลุ่มแปรรูปอาหารทะเลบ้านทุ่งทอง
46. เครือข่ายศิลปินเพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อม สตูล
47. สมาคมชาวประมงพื้นบ้าน จังหวัดตรัง
48. สมาคมเครือข่ายรักเลือนดามัน
49. ชุมชนท่องเที่ยวแหล่งสัก
50. วิสาหกิจชุมชนโรงขยายเพื่อสังคม แหล่งสัก
51. ชมรมลันตาเรียวเชลิล
52. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนพัฒนาคนสร้างอาชีพ
53. เครือข่ายผู้ได้รับผลกระทบจากการลพิษอุตสาหกรรม
54. กลุ่มอนุรักษ์พื้นพูสิ่งแวดล้อมลุ่มน้ำพอง
55. กลุ่มศึกษาการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC Watch)
56. มูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน (ประเทศไทย)
57. มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
58. กองทุนแม่ของแผ่นดินบ้านแหล่งสัก
59. สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวเกาะลันตา
60. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนพัฒนาคนสร้างอาชีพ
61. สถาบันเครือข่ายกลุ่มผู้ป่วยจากการทำงานและสิ่งแวดล้อมแห่งประเทศไทย (WEPT)
62. FTA Watch (กลุ่มศึกษาข้อตกลงเขตการค้าเสรีภาคประชาชน)
63. สมาคมผู้ผลิตน้ำดื่มไทย (สสรท.)
64. เครือข่ายคนรักษ์ต้นน้ำจังหวัดราชบุรี
65. 30x30 Thailand Coalition
66. สถาบันพัฒนาระบบประเมินผลกระทบทางสุขภาพ (CHIA PLATFORM)
67. มูลนิธิสีบนาคนเสถียร
68. ReReef
69. มูลนิธิรักษ์สัตว์ป่า (Love Wildlife Foundation)

70. เครือข่ายเกาะยั่งยืนประเทศไทย
71. สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวเกาะเต่า
72. ศูนย์เรียนรู้รักษ์แบบเกษตรฯ
73. Koh Tao Thai Divers Team (KTDT)
74. สำนักข่าว The Islands' Guardian
75. Second Life Pte Ltd.
76. สมาคมชาวประมงรักษ์ทะเลสาบ
77. สมาคมชาวประมงชายฝั่งอ่าวไทย
78. สมาคมเรือประมงชายฝั่งคลองนาทับ
79. กลุ่มอนุรักษ์ชายฝั่งบ้านคลองชุดจังหวัดพัทลุง
80. กลุ่มอนุรักษ์ชายฝั่งบ้านชายคลอง พัทลุง
81. กลุ่มวิสาหกิจร้านคนจับปลาทะเลสาบสงขลา
82. เครือข่ายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอีสาน
83. ศูนย์กฎหมายสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อม อีสานใต้
84. กลุ่มคนรักสิ่งแวดล้อมบ้านม่วงชุม
85. กลุ่มคนรักษ์กรอกสมบูรณ์
86. เครือข่ายชาวบ้านอำเภอหนองบัวคัดคำนโรงไฟฟ้าขยะ
87. โครงการเพื่อผู้สูงอายุ – forOldy
88. มูลนิธิราชภูมิพักษาสิ่งแวดล้อม
89. แนวร่วมปฏิวัติขยายสุพรรณบุรี
90. มูลนิธิหญิงชายก้าวไกล
91. กลุ่มปราจีนเข้มแข็ง
92. กลุ่มคนรักษ์หนองหอย
93. กลุ่มรักสิ่งแวดล้อมรักหนองพะวา
94. เครือข่ายชาวบ้านอำเภอหนองบัว
95. ขบวนการสร้างเสริมสุขภาพเยาวชน - ชสย.
96. มูลนิธิสาธารณะสุกับการพัฒนา
97. มูลนิธิพัฒนาอีสาน
98. สมาคมผู้บริโภคจังหวัดขอนแก่น
99. ชมรมคนรักษ์เข้าไม้แก้ว
100. เครือข่ายรักษ์กลุ่มน้ำพระปรง
101. กลุ่มเรารักพุทวาย
102. สมาคมเครือข่ายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (The NETWORK for Sustainable Development Association)
103. สมดุลเชียงใหม่
104. Refill Station ปั๊มน้ำยา
105. บริษัท พูนสุข ไฟโรเจ้น จำกัด (วิสาหกิจเพื่อสังคม)

106. ศูนย์ส่งเสริมศักยภาพประชาชนนครราชสีมา
107. สมาคมชานชาลาเรือสำราญ
108. สมาคมเพื่อนรرمชาติ จังหวัดกาฬสินธุ์
109. คณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชน (กป.อพช.) ภาคอีสาน
110. สมาคมเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาที่อยู่อาศัยบูรณ์ (สองพ.)
111. สมาคมผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและสาธารณชน (สปส.)
112. มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค
113. ศูนย์สิทธิผู้บริโภคเขตบางนา
114. ศูนย์สิทธิผู้บริโภคเขตหนองบุรี
115. ศูนย์สิทธิผู้บริโภคเขตบางกอกน้อย
116. ศูนย์สิทธิผู้บริโภคเขตบางแค
117. ศูนย์สิทธิผู้บริโภคเขตราชวินิตบูรณะ
118. ศูนย์สิทธิผู้บริโภคเขตสวนหลวง
119. ศูนย์สิทธิผู้บริโภคเขตจอมทอง
120. ชมรมคุ้มครองผู้บริโภคเขตหน่องจอก
121. ศูนย์สิทธิผู้บริโภคเขตดอนเมือง
122. ศูนย์สิทธิผู้บริโภคเขตทุ่งครุ
123. ศูนย์สิทธิผู้บริโภคเขตบางกอกใหญ่
124. ศูนย์สิทธิผู้บริโภคเขตบางขุนเทียน
125. ศูนย์สิทธิผู้บริโภคเขตบางพลัด
126. ศูนย์สิทธิผู้บริโภคเขตบึงกุ่ม
127. ศูนย์สิทธิผู้บริโภคเขตยานนาวา
128. ศูนย์สิทธิผู้บริโภคเขตคลองเตย
129. ศูนย์สิทธิผู้บริโภคเขตสะพานสูง
130. ศูนย์สิทธิผู้บริโภคเขตคันนายาว
131. ศูนย์สิทธิผู้บริโภคเขตดุสิต
132. ศูนย์สิทธิผู้บริโภคเขตบางเขน
133. ศูนย์สิทธิผู้บริโภคเขตพระโขนง
134. ศูนย์สิทธิผู้บริโภคเขตลาดพร้าว
135. ศูนย์สิทธิผู้บริโภคเขตจตุจักร
136. ศูนย์สิทธิผู้บริโภคเขตบางกอกแหลม
137. ศูนย์สิทธิผู้บริโภคเขตพระนคร
138. ศูนย์สิทธิผู้บริโภคเขตมีนบุรี
139. ศูนย์สิทธิผู้บริโภคเขตลาดกระบัง
140. ศูนย์สิทธิผู้บริโภคเขตสาทร
141. ศูนย์สิทธิผู้บริโภคเขตสายไหม

142. ศูนย์สิทธิผู้บุกรุกเขตหนองแวง
143. ชมรมคุ้มครองผู้บุกรุกเขตบางนา
144. ชมรมคุ้มครองผู้บุกรุกเขตบางรัก
145. ชมรมคุ้มครองผู้บุกรุกเขตทวีวัฒนา
146. ชมรมคุ้มครองผู้บุกรุกเขตคลองสาน
147. ชมรมผู้สูงอายุเคหะชุมชนบางบัว
148. ศูนย์สิทธิผู้บุกรุกเขตสังข์合唱
149. ศูนย์คุ้มครองสิทธิผู้บุกรุกเขตห้วยขวาง
150. ศูนย์สิทธิผู้บุกรุกเขตหนองจอก
151. ศูนย์สิทธิผู้บุกรุกเขตหลักสี่
152. มูลนิธิเพื่อสุขภาพชุมชน
153. สมาคมผู้บุกรุกสุราษฎร์ธานี
154. กลุ่มจับตาปัญหาที่ดิน (Land Watch Thai)
155. ศูนย์เรียนรู้ผ้าระวังและปากป้องลิงแวดล้อมและสุขภาพ (ศปส.)
156. มูลนิธิชีววิถี (BioThai)
157. เครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือก
158. เครือข่ายเตือนภัยสารเคมีกำจัดศัตรูพืช (Thai-PAN)
159. มูลนิธิสุขภาพไทย
160. เครือข่ายพลังผู้สูงวัย

GREENPEACE

greenery.

**EEC
WATCH**

oggā | CIRCULAR

NatureMind-ED
Building a Resilient Planet

LOVE WILDLIFE
FOUNDATION, THAILAND

POON SOOK
.Craft

Repair
Community
Thailand
ชุมชนซ่อมสู้บนธรรมาภิบาล

THAILAND
Sustainable
ISLAND
ALLIANCE
มหาชนบทยั่งยืน บนหมู่เกาะ

Consumer Association of Khon Kaen
CAKK แห่งประเทศไทย
สหกรณ์บริโภคเชิงพัฒนาอย่างยั่งยืน

ReReef

